

Broj: 03-02-649/2021
Sarajevo, 22.02.2022. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Primljeno: 22-02-2022			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02 -	02 -	1823	21

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući ✓

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 186. i 187. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), **radi razmatranja i usvajanja po hitnom postupku, dostavljam Vam PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 242. hitnoj sjednici, održanoj 22.02.2022. godine.

Prijedlog zakona istovjetan je tekstu koji je usvojio Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH na 28. redovnoj sjednici, održanoj 21.12.2021. godine i dostavlja se na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

Istovremeno, molim da, u skladu sa članom 232. stav (2) Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), sazovete vanrednu sjednicu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH, radi razmatranja ovog Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

PREMIJER

Fadil Novalić

- Prilog: - Prijedlog zakona na bosanskom jeziku,
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju,
- Obrazac IFP-DA i
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
(„Službene novine Federacije BiH“, broj: 13/18) (CD).

**Cc: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Vesko Drljača, ministar**

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM
OSIGURANJU**

Sarajevo, februar 2022. godine

PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU PO HITNOM POSTUPKU

Dana 11.12.2019. godine u Službenim novinama Federacije BiH broj: 93/19 objavljena je presuda Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-36/18 od 12.11.2019. godine, gdje se u dispozitivu navedene presude utvrđuje da član 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH”, broj: 13/18) nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, pa se shodno tome isti ne može primjenjivati.

Naime, prema ovoj presudi, osobe koje su ostvarile pravo na punu starosnu penziju mogu istovremeno ostvarivati pravo na penziju i ponovno zasnovati radni odnos te plaćati punu stopu doprinosa, što pozitivno utiče na penzijski sistem, a što je bila i svrha izmjene ovog člana Zakona.

Također, prije donošenja naprijed navedene presude Ustavnog suda Federacije BiH, po zahtjevima za odgovore Ustavnog suda Federacije BiH, koje je Ustavnom sudu Federacije BiH podnio Kantonalni sud u Zenici i potpredsjednik Federacije BiH, Milan Dunović, u predmetima koji se odnose na predočavanje ustavnog pitanja - ocjena ustavnosti člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Vlada Federacije BiH, usvojila je mišljenje, da je ista stava, da kroz izmjene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, izmjeni i spornu odredbu člana 116. Zakona.

Nadalje, postupajući po Odluci o dopustivosti i meritumu, Ustavnog suda BiH u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine, Vlada Federacije BiH, na 165. sjednici održanoj 29.11.2018. godine, donijela je Zaključak V. broj: 1403/2018 od 29.11.2018. godine, kojim prihvata Informaciju o naprijed navedenoj Odluci Ustavnog suda BiH, te je zadužila Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da poduzme mjere i aktivnosti potrebne za izvršenje Odluke Ustavnog suda BiH u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine, kojom se po pitanju ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja moraju izjednačiti vanbračni i bračni partneri.

Dakle, izmjenom člana 69. stav (1) dolazi do harmonizacije odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju sa odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u odnosu na prava i obaveze vanbračnih partnera.

Imajući u vidu navedeno, kao i odredbe člana 191. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 69/07, 2/08 i 26/20), odnosno člana 186. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 27/03, 21/09 i 24/20), ocijenjeno je da se radi o izmjenama i dopunama Zakona kojim se uređuju pitanja za čije uređivanje postoji neodložna potreba, a što je potvrdio Ustavni sud Federacije BiH svojim odlukama, i čije bi donošenje u redovnom postupku moglo izazvati štetne posljedice za penzijski sistem odnosno Federaciju Bosne i Hercegovine, radi čega predlažemo donošenje zakona **po hitnom postupku**.

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM
OSIGURANJU**

Član 1.

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 13/18), u članu 2. tačka k) na kraju rečenice iza riječi: „osiguranja“ dodaje se zarez i riječi: „kao i posebnim zakonom Bosne i Hercegovine, a koje ima prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija)“.

Član 2.

U članu 7. stav (2) riječi: „Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija)“ brišu se.

Član 3.

U članu 49. stav (1) tačka b) na kraju rečenice tačka se zamjenjuje zarezom. Iza tačke b) dodaje se nova tačka c), koja glasi:
„c) povredom na radu, u smislu ovog zakona, smatra se i povreda lica iz člana 36. ovog zakona, odnosno lica iz člana 17. tačka h) ovog zakona, zadobijena u pripremama za odbranu, odnosno u odbrani BiH u periodu od 18. septembra 1991. godine do 23. decembra 1995. godine.“.

Član 4.

U članu 69. tačka a) iza riječi: „supružnik“ dodaju se riječi: „i vanbračni partner“.

Iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

„(2) Vanbračni partner iz stava (1) ovog člana, smatra se lice koje je kao takvo definisano Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, a koje je svoj status utvrdilo u odgovarajućem sudskom postupku.“.

Član 5.

„U članu 79. stav (1) iza riječi „procenta porasta“ i riječi „stope rasta“, riječi: „realnog bruto društvenog proizvoda“ zamjenjuju se riječima „bruto domaćeg proizvoda“.

U stavu (2) riječi: „po zakonu“, zamjenjuju se riječima: „u skladu sa ranijim propisima u visini od 2174,48 KM“.

Član 6.

U članu 80. stav (2) mijenja se i glasi:

„(2) Vanredno usklađivanje penzija može se provesti jednom u tekućoj godini ako je stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini veća od 3%“.

i ako nema akumuliranog deficita budžeta Federacije, a najviše do stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini. Ova mogućnost ne obuhvata najviše penzije sve dok najniži iznos penzije ne doistigne 1/5 (jednu petinu) iznosa najviše penzije ostvarene po zakonu.“

Član 7.

U članu 81. stav (3) riječi: „bruto društvenog proizvoda“ zamjenjuju se riječima: „bruto domaćeg proizvoda“.

Član 8.

U članu 82. iza riječi „po međunarodnim ugovorima“ dodaju se riječi „i Sporazumom o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 24/00), zaključenog između nosilaca osiguranja u entitetima Bosne i Hercegovine“.

Iza stava (1) dodaje se novi st. (2) i (3), koji glase:

„(2) Izuzetno, od stava (1) ovog člana, u slučaju da je zbirni iznos srazmjernih penzija ostvarenih u skladu sa Sporazumom iz stava (1) ovog člana manji od najnižeg iznosa penzije iz člana 81. ovog Zakona, korisniku starosne, porodične, odnosno invalidske penzije pripada i razlika od zbirnog iznosa srazmjernih penzija do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog zakona. Pravo na isplatu razlike penzije do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog zakona, korisnik srazmjerne penzije ostvaruje od momenta podnošenja zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, a u skladu sa stavom (3) ovog člana.

(3) Postupak i potrebnu dokumentaciju za ostvarivanje prava na razliku do iznosa najniže penzije iz stava (2) ovog člana uredit će nosilac osiguranja svojim aktom.“.

Član 9.

U članu 116. na kraju rečenice dodaje se zarez i riječi: „a najduže do navršenja 40 godina staža osiguranja, odnosno 65 godina života“.

Iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

„(2) Korisniku porodične penzije koji u skladu sa ovim zakonom stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, izuzev osiguranika iz člana 12. tač. c), d), e) i f) ovog zakona, isplata penzije se obustavlja za period trajanja osiguranja.“.

Član 10.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“

O B R A Z L O Ž E N J E

PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona nalazi se u odredbama člana III.2.e), III.3.(3) i člana III.4.j) Ustava Federacije, prema kojima su federalna vlast i kantoni nadležni za oblast socijalne politike. Federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti, a kantoni su posebno nadležni za provođenje socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite.

Prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije, Parlament Federacije nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

U skladu sa članom 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst - („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10, 62/10 i 39/20), Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, dostavljen je Federalnom ministarstvu financija/finansija, Federalnom ministarstvu pravde i Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, radi davanja mišljenja na isti.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Prilikom usvajanja Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, oba doma Parlamenta Federacije BiH, donijela su Zaključak i zadužila resorno ministarstvo odnosno Vladu Federacije BiH, da prati primjenu novog Zakona, te da u slučaju potrebe i određenih problema u primjeni, u roku od šest (6) mjeseci sačini izmjene i dopune Zakona penzijskom i invalidskom osiguranju.

S tim u vezi, a u cilju otklanjanja nedoumica u primjeni, te preciznijeg definisanja pojedinih odredbi, pristupilo se sačinjavanju izmjena i dopuna Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Kao razlog za donošenje navodimo i Odluku o dopustivosti i meritumu, Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine i Zaključak Vlade Federacije BiH V.broj: 1403/2018 od 29.11.2018. godine, koji je donijela na 165. sjednici održanoj 29.11.2018. godine, kojim prihvata Informaciju o naprijed navedenoj Odluci Ustavnog suda BiH, te zadužuje Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da poduzme mjere i aktivnosti potrebne za izvršenje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine, radi harmonizacije odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju sa odredbama Porodičnog zakona u odnosu na prava i obaveze vanbračnih partnera.

III OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. izvršena je dopuna člana 2. Zakona na način da se u tački k) iza riječi: „osiguranja“ dodaje zarez i riječi: “kao i posebnim zakonom Bosne i Hercegovine, a koje ima prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija)“.

Naime, za penzionisanje i način izračuna penzija policijskih službenika na državnom nivou (službenici Državne agencije za istrage i zaštitu, Granične policije BiH, itd.) Federalna vlada je mišljenja da treba primijeniti identične propise i postupanje, kao za policijske službenike na nivou Federacije BiH, obzirom da je ista na 187. sjednici, održanoj 31.07.2019. godine, donijela Zaključak V. broj:903/2019 od 31.07.2019. godine, kojim se zadužuje Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje da provede mišljenje Federalnog ministarstva rada i socijalne politike broj: 04-35/16-1957/19 od 30.07.2019. godine i mišljenje Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, broj: 01-1397/109 od 30.07.2019. godine.

Shodno navedenom, dopuna je izvršena kako bi se samo dodatno precizirala norma i otklonile dileme, na način da bi se policijski službenici na državnom nivou, u smislu penzionisanja i načina izračuna penzija, izjednačili sa policijskim službenicima na nivou Federacije, odnosno kako bi se omogućio jednak tretman svim policijskim službenicima u Bosni i Hercegovini, obzirom da svi policijski službenici sa prebivalištem u Federaciji, pod jednakim uslovima uplaćuju doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Članom 2. izvršena je izmjena u članu 7. stav (2) Zakona, zbog predloženog člana 1., obzirom da je skraćenica Federacija BiH sada navedena u članu 1., tako da je ista bila suvišna u članu 7., jer se duplicirala.

Članom 3. izvršena je dopuna člana 49. Zakona na način da se iza tačke b) dodaje tačka c) koja glasi: „Povredom na radu, u smislu ovog zakona, smatra se i povreda lica iz člana 36. ovog zakona, odnosno lica iz člana 17. tačka h) ovog Zakona, zadobijena u pripremama za odbranu, odnosno u odbrani Bosne i Hercegovine u periodu od 18.09.1991. godine do 23.12.1995. godine.“

Naime, postojeća norma nije izričito propisala ovaj poseban slučaj izjednačavanja povrede lica iz člana 36. Zakona, sa povredom na radu, što je za lica koja nisu imala status osiguranika, odnosno nikad nisu radili prije pogibije onemogućavala ostvarivanje prava na porodičnu penziju.

Predmetnom izmjenom dolazi do izjednačavanja povrede lica iz člana 36. Zakona, sa povredom na radu, čime se otklanja navedeni problem.

Također, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 203. sjednici održanoj dana 12.12.2019. godine, donijela je Zaključak broj: 1504/2019, kojim se zadužuje Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje da provede Mišljenje Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, broj: 04-35/16-2966/19 od 11.12.2019. godine.

U navedenom mišljenju, stoji da je u postupcima priznavanja prava na porodičnu penziju udovicama šehida odnosno poginulog branioca i udovca šehida-žene odnosno poginule braniteljice, potrebno primijeniti odredbu člana 17. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ova odredba, između ostalog, propisuje da je lice obavezno osigurano za slučaj invalidnosti i smrti zbog povrede na radu i profesionalne bolesti, za vrijeme vršenja određenih javnih funkcija ili građanskih dužnosti po pozivu nadležnih organa i organa jedinice lokalne samouprave.

Nadalje, u tački 1. Mišljenja je navedeno da u postupcima priznavanja prava po članu 70. stav (9) i 71. stav (8) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje će tumačeći navedene odredbe zakona i odredbe člana 17. tačka h) u vezi sa odredbama člana 36., odredbom člana 119. i 129. tačka d) i e) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj povezanosti, udovima šehida priznati pravo na porodičnu

penziju po članu 70. stav (9) i 71. stav (8) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, bez obzira što u momentu pogibije poginuli borac nije imao navršen staž osiguranja jer su isti imali status osiguranog lica u smislu člana 17. tačka h) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Članom 4. izvršena je dopuna člana 69. stav (1) tačke a) na način da se članovima porodice umrlog osiguranika uz bračnog supružnika (udovice odnosno udovca), smatra i vanbračni partner.

Također, u članu 69. dodaje se stav (2) kojim se vanbračni partner iz stava (1) ovog člana, smatra lice koje je kao takvo definisano Porodičnim zakonom Federacije BiH, a koje je svoj status utvrdilo u odgovarajućem sudskom postupku.

Postupajući po Odluci o dopustivosti i meritumu, Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na svojoj 165. sjednici održanoj 29.11.2018. godine, donijela je Zaključak V.broj: 1403/2018 od 29.11.2018. godine, kojim prihvata Informaciju o naprijed navedenoj Odluci Ustavnog suda BiH, te je zadužila Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da poduzme mjere i aktivnosti potrebne za izvršenje Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: AP-4077/16 od 11.10.2018. godine.

Dakle, izmjenom člana 69. stav (1) dolazi do harmonizacije odredaba Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju sa odredbama Porodičnog zakona u odnosu na prava i obaveze vanbračnih partnera.

Članom 5. izvršena je u članu 79. stav (1) zamjena riječi „bruto društvenog proizvoda“, riječima „bruto domaćeg prizvoda“.

Termin bruto društveni proizvod se obračunavao u sistemu bivše SFRJ, koji ne obračunava i ne objavljuje Federalni zavod za statistiku. Naime, isti objavljuje podatke o bruto domaćem proizvodu, a koji termin je u skladu sa evropskim statističkim metodologijama, te je iz tog razloga izvršena zamjena navedenih riječi.

Također, izvršena je u članu 79. stav (2), zamjena riječi „po zakonu“, riječima „u skladu sa ranijim propisima u visini od 2174,48 KM“.

Budući da iznos najviše penzije ovim zakonom nije precizno definisan, ovom odredbom je riješena dilema koji iznos penzije se ima smatrati najvišim iznosom iste.

Članom 6. Propisana je mogućnost provođenja vanrednog usklađivanja penzija izuzev naviše penzije sve dok najniži iznos penzije ne doistigne 1/5 iznosa naviše penzije ostvarene po zakonu, ali pod uslovom da je stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini veća od 3% i ako je Budžet Federacije BiH nema akumulirani deficit, a najviše do stope rasta realnog bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj godini.

Članom 7. U članu 81. stav (3) Zakona, izvršena je zamjena riječi „bruto društvenog proizvoda“, riječima „bruto domaćeg prizvoda“, na identičan način kao i u izmjeni člana 79. stav (1).

Kako je već navedeno, termin bruto društveni proizvod se obračunavao u sistemu bivše SFRJ, koji ne obračunava i ne objavljuje Federalni zavod za statistiku. Naime, isti objavljuje podatke o bruto domaćem proizvodu, a koji termin je u skladu sa evropskim statističkim metodologijama, te je iz tog razloga izvršena zamjena navedenih riječi.

Članom 8. izvršena je dopuna člana 82. na način da iza riječi „po međunarodnim ugovorima“ dodaju se riječi „i Sporazumom o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja („Službene novine Federacije BiH“, broj: 24/00), zaključenog između nosilaca osiguranja u entitetima Bosne i Hercegovine“.

Na ovaj način želi se dati doprinos provođenju Aneksa 4 - Ustav Bosne i Hercegovine, gdje je u članu 2. tačka 5. navedeno da sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo da se vrate svojim domovima, sve u skladu sa Aneksom 7 - Sporazum o izbjeglicama i raseljenim osobama.

Nadalje, dodaju se novi stavovi (2) i stav (3).

Stav (2) je dodan, u smislu da, izuzetno, od stava (1) ovog člana, u slučaju da je zbirni iznos srazmjernih penzija ostvarenih u skladu sa Sporazumom iz stava (1) ovog člana manji od najnižeg iznosa penzije iz člana 81. ovog Zakona, korisniku starosne, porodične, odnosno invalidske penzije, pripada i razlika od zbirnog iznosa srazmjernih penzija do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog Zakona. Pravo na isplatu razlike penzije do iznosa najniže penzije iz člana 81. ovog zakona, korisnik srazmjerne penzije ostvaruje od momenta podnošenja zahtjeva za ostvarivanje ovog prava, a u skladu sa stavom (3) ovog člana.

Naime, tokom primjene ovog člana zakona, uočena je svojevrsna nepravda za lica koja imaju ostvaren staž u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, koja rezultira tim da imaju penzije manje od najnižeg iznosa penzije.

Dakle, zbir penzije iz Federacije BiH i Republike Srpske, manji je od iznosa najniže penzije, pa u kom slučaju takvim korisnicima, jer je riječ o srazmjernim penzijama, ne pripada pravo na korištenje zaštitnog mehanizma u vidu najniže penzije.

Npr. lice koje ima 15 godina staža osiguranja i 65 godina života ima pravo na najniži iznos penzije, a lice koje ima 20 godina staža u Federaciji BiH i 15 godina staža u Republici Srpskoj, prema trenutno važećoj odredbi, nema pravo na najniži iznos penzije iako ima duplo više staža u odnosu na prvi primjer.

Stavom (3) regulisan je način postupka i potrebne dokumentacije za ostvarivanje prava na razliku do iznosa najniže penzije, a koje će uredit nosilac osiguranja svojim aktom.

Članom 9. izvršena je dopuna člana 116. na način da se na kraju rečenice tačka zamjenjuje zarezom i dodaju se riječi: „a najduže do navršenja 40 godina staža osiguranja, odnosno 65 godina života“.

Dakle, korisniku penzije koji u skladu sa ovim zakonom stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, izuzev osiguranika iz člana 12. tač. c), d), e) i f) ovog zakona, isplata penzije se obustavlja za period trajanja osiguranja, a najduže do navršenja 40 godina staža osiguranja, odnosno 65 godina života.

Naime i po ranije važećem Zakonu o PIO/MIO korisniku penzije isplata iste se obustavljala do 65 godina života odnosno 40 godina penzijskog staža, ako zasnuje radni odnos ili započne da obavlja djelatnost iz člana 11. tač. 1. i 2. starog zakona.

Također, u članu 116. dodaje se stav 2. kojim se korisniku porodične penzije koji u skladu sa ovim zakonom stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, izuzev osiguranika iz člana 12. tač. c), d), e) i f) ovog zakona, isplata penzije obustavlja za period trajanja osiguranja.

Naime, dana 11.12.2019. godine u Službenim novinama Federacije BiH broj: 93/19 objavljena je presuda Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-36/18 od

12.11.2019. godine, gdje se u dispozitivu navedene presude utvrđuje da član 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 13/18) nije u skladu sa Ustavom Federacije BiH, pa se shodno tome isti ne može primjenjivati.

Također, prije donošenja naprijed navedene presude Ustavnog suda Federacije BiH, po zahtjevima za odgovore Ustavnog suda Federacije BiH, koje je Ustavnom sudu Federacije BiH podnio Kantonalni sud u Zenici i potpredsjednik Federacije BiH, Milan Dunović, u predmetima koji se odnose na predočavanje ustavnog pitanja – ocjena ustavnosti člana 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Vlada Federacije BiH, usvojila je mišljenje, da je ista stava, da kroz izmjene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, izmjeni i spornu odredbu člana 116. Zakona.

Imajući u vidu naprijed navedenu presudu Ustavnog suda Federacije BiH, kao i predhodno doneseno mišljenje Vlade Federacije BiH, izvršena je dopuna člana 116. Zakona.

Članom 116. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju regulisano je pitanje obustave isplate penzije u slučaju sticanja statusa osiguranika u obavezom osiguranju, gdje je propisano da se korisniku penzije, koji stekne status osiguranika u obaveznom osiguranju, isplata penzije obustavlja za period trajanja osiguranja.

Također, predviđeni su opravdani izuzeci od navedenog pravila. Međutim, **po ranije važećem zakonu**, kao i većini uporednih zakonodavstava, osobe koje su ostvarile pravo na punu starosnu penziju mogu istovremeno ostvarivati pravo na penziju i ponovno zasnovati radni odnos i plaćati punu stopu doprinosa, što pozitivno utiče na penzijski sistem.

Cijenimo kako neće biti većih problema oko usvajanja, ali ukazujemo na različito viđenje oko mogućnosti koja po nama treba biti i u novom zakonu, a to je da osobe koje su ostvarile punu penziju, mogu ponovno zasnovati radni odnos te primati penziju i plaću na koju se plaća puna stopa doprinosa. Napominjemo da identično rješenje **postojalo i u ranije u važećem Zakonu PIO**, da to nije neka novina i da je prihvaćeno u većini uporednih zakonodavstava, te posebno da ima ekonomsko opravdanje.

U slučaju onemogućavanja, osiguranici nađu načina npr. po osnovu ugovora o djelu da i dalje ostvaruju dodatne prihode, ali u tom slučaju penzijski fond ubire samo 6 % doprinosa za PIO dok u slučaju omogućavanja zasnivanja radnog odnosa plaćaju punu stopu od 23 %. Bitno je istaknuti da se ovo rješenje omogućava samo za osobe koje su ostvarile pravo na punu starosnu penziju 40 godina staža osiguranja, odnosno 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja odnosno 20 godina penzijskog staža.

Posebno napominjemo kako je riječ o manjem broju stručnih i kvalificiranih osoba za koje na tržištu rada postoji potreba (deficitarni kadrovi inženjeri, doktori i sl.), pa stoga apsolutno ne stoji konstatacija da takve osobe onemogućuju zapošljavanje mlađih zaposlenika, upravo iz razloga što je u pravilu riječ o visoko stručnim kadrovima na specifičnim poslovima, a koje reference nemaju mlađi zaposlenici. Također, ovakva rješenja su kompatibilna sa novim radno-pravnim i penzijskim zakonodavstvom koji na principu dobrovoljnosti i saglasnosti zaposlenika i poslodavca stimulišu što duži ostanak u sferi rada.

Članom 10. propisano je da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

IV- USKLAĐENOST SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

Kada je u pitanju oblast penzijskog i invalidskog osiguranja, napominjemo da ne postoji obaveza usklađivanja domaćeg zakonodavstva, sa pravnom stečevinom Evropske unije.

V-FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona potrebna su dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Federacije BiH za 2021. godinu.

ČLANOVI ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU KOJI SE MIJENJAJU ILI DOPUNJAVAJU

Član 2. (Pojmovi)

Pojedini pojmovi u smislu ovog zakona imaju sljedeće značenje:

- a) Penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu generacijske solidarnosti je sistem penzijskog i invalidskog osiguranja u kojem se osiguranicima na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj nastanka rizika starosti, invalidnosti i fizičke onesposobljenosti, a članovima njihovih porodica prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika prava,
- b) Osiguranik je fizičko lice koje je na osnovu radne aktivnosti (radni odnos, obavljanje djelatnosti, dobrovoljno osiguranje i dr.) obavezno osigurano na penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu generacijske solidarnosti,
- c) Osigurano lice je fizičko lice osigurano na penzijsko i invalidsko osiguranje na osnovu generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smrti i invalidnosti prouzrokovane povredom na radu ili profesionalnom bolesti,
- d) Penzijski staž je grupni naziv perioda provedenih u obaveznom osiguranju (staž osiguranja) i perioda provedenih van osiguranja koji se pod određenim uslovima priznaju u penzijski staž (poseban staž),
- e) Staž osiguranja s uvećanim trajanjem je period proveden u obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju koji se računa sa uvećanim trajanjem. Posebnim propisima se određuju radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem,
- f) Penzija (starosna, invalidska i porodična) je pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja čija se materijalna vrijednost iskazuje u novčanom iznosu,
- g) Najniža penzija je najniže novčano primanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja koje se određuje u skladu sa odredbama ovog zakona,
- h) Korisnik penzije je osiguranik, odnosno lice kojem je priznato pravo na penziju,
- i) Naknada zbog fizičke onesposobljenosti je novčano primanje iz penzijskog i invalidskog osiguranja zbog fizičke onesposobljenosti nastale kao posljedica povrede na radu ili profesionalne bolesti,
- j) Matična evidencija je skup podataka o osiguranicima, obveznicima uplate doprinosa i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, koji se obavezno vode kod Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljnjem tekstu: nosilac osiguranja),
- k) Policijski službenik, u smislu ovog zakona, je lice koje je kao takvo definisano posebnim zakonom na osnovu kojeg prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja ostvaruje kod nosioca osiguranja.

Član 7.

(Opće napomene o ostvarivanju i organizaciji)

(1) Ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja na osnovu generacijske solidarnosti provodi nosilac osiguranja. (2) Organizacija, organi upravljanja, rukovođenja, nadzor i druga pitanja značajna za rad nosioca osiguranja uređuju se posebnim zakonom iz oblasti organizacije penzijskog i invalidskog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 49.
(Povreda na radu)

- (1) Povredom na radu smatra se:
- a) povreda osiguranika, prouzrokovana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizičkim ili hemijskim djelovanjem, naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva povreda uzročno vezana za obavljanje posla koji je osnov osiguranja,
 - b) povreda koju osiguranik pretrpi na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno, odnosno radi obavljanja djelatnosti na osnovu koje je osiguran.
- (2) Povredom na radu u smislu ovog zakona, ne smatra se povreda na radu ukoliko je prouzrokovana:
- a) namjerno ili iz krajnje nepažnje osiguranika koji je obavljao radne obaveze, kao i na redovnom putu od stana do mjesta rada i obratno,
 - b) pijanstvom osiguranika,
 - c) isključivom odgovornosti trećeg lica,
 - d) zbog više sile,
 - e) zbog obavljanja aktivnosti koje nisu u vezi s obavljanjem radnih aktivnosti,
 - f) usljed namjernog nanošenja ozljede osiguraniku od strane druge osobe izazvanog ličnim odnosom s osiguranom osobom koje se ne može dovesti u vezu sa radno-pravnom aktivnosti,
 - g) usljed namjernog nekorištenja opreme zaštite na radu i nepoštivanja propisa o zaštiti na radu.
- (3) U slučaju spora iz stava (2) ovog člana teret dokazivanja je na poslodavcu.

Član 69.
(Članovi porodice umrlog osiguranika)

Članovima porodice umrlog osiguranika, odnosno korisnika penzije smatraju se:

- a) bračni supružnik (udovica odnosno udovac),
- b) razvedeni bračni supružnik, ako mu je pravosnažnom presudom suda dosuđeno pravo na izdržavanje,
- c) dijete, rođeno u braku ili van braka, te usvojeno dijete,
- d) pastarak ukoliko ga je umrli osiguranik, odnosno korisnik penzije izdržavao,
- e) dijete-unuče bez oba roditelja ukoliko ga je umrli osiguranik, odnosno korisnik penzije izdržavao.

Član 79.
(Usklađivanje penzija)

- (1) Penzije se usklađuju 15. aprila svake godine na način da se usklađivanje vrši u visini zbira 50% procenta porasta potrošačkih cijena i 50% procenta porasta realnog bruto društvenog proizvoda u Federaciji u prethodnoj godini, a prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, osim penzija ostvarenih u godini u kojoj se vrši usklađivanje, a najviše do stope rasta realnog bruto društvenog proizvoda u prethodnoj godini.